

830.

Obwieszczenie Ministra Reform Rolnych

z dnia 22 października 1928 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy
z dnia 10 czerwca 1921 roku w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego.

Na zasadzie art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie zmian w ustroju Państwowego Banku Rolnego (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 356) — ogłaszam ustawę z dnia 10 czerwca 1921 r. w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 369) w brzmieniu, zmienionem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 450) i rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 356), ze skutkiem prawnym zastrzeżonym w art. 3 ustęp 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r.

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Załącznik do obwieszczenia Min.
Ref. Rol. z dnia 22 października 1928 r.
(poz. 830).

USTAWA

z dnia 10 czerwca 1921 r.

w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku
Rolnego.

Art. 1.

Polski Państwowy Bank Rolny, utworzony na podstawie dekretu Naczelnika Państwa z dnia 5 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 12, poz. 134), otrzymuje nazwę Państwowego Banku Rolnego. Statut Banku wyda Minister Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Rolnictwa.

Art. 2.

Państwowy Bank Rolny jest osobą prawną i podlega Ministrowi Reform Rolnych.

Państwowemu Bankowi Rolnemu służy prawo używania pieczęci z godłem państwowem.

Państwowemu Bankowi Rolnemu służy prawo do używania samoistnego zastępstwa prawnego, z zachowaniem jednak wszelkich uprawnień i przywilejów, zastrzeżonych dla instytucji państwowych w postępowaniu sądowem i administracyjnem.

Art. 3.

Zadaniem Państwowego Banku Rolnego jest: popieranie i prowadzenie parcelacji, osadnictwa i regulacji rolnych, popieranie rozwoju rolnictwa i współdziałanie w organizacji kredytu rolniczego tudzież administrowanie funduszami, przeznaczone mi na powyższe cele do dyspozycji organów Rządu, na zasadach ustalonych przez władze, powołane do dysponowania temi funduszami.

Art. 4.

Na kapitał zakładowy Państwowego Banku Rolnego przeznaczają się ze Skarbu Państwa, jako bezprocentową, niewycofalną dotację, kwotę marek polskich 5.000.000.000, wpłaconą przez Skarb stopniowo na wniosek Dyrekcji Banku. Pierwsza rata powyższej dotacji, płatna przy otwarciu Banku, wynosić powinna najmniej 50.000.000 marek polskich.

Ponadto na pokrycie wydatków organizacyjnych Państwowego Banku Rolnego przeznaczają się ze Skarbu Państwa zasilek w kwocie 5.000.000 marek polskich, płatnych w ciągu pierwszego roku działalności Banku.

Art. 5.

Fundusze Państwowego Banku Rolnego, oprócz powierzonych mu do administracji, stanowią:

a) kapitał zakładowy, utworzony w sposób następujący: przewidzianą w art. 4 bezprocentową niewycofalną dotację ze Skarbu Państwa na kapitał zakładowy Banku, podwyższoną o sumę marek polskich, odpowiadającą równowartości 3.000.000 zło-

tych (franków złotych), wpłacanych przez Skarb z § 12 wydatków Dz. IV budżetu Ministerstwa Reform Rolnych 1924 r. (pomoc kredytowa dla osadników). Kapitał zakładowy Banku może być podniesiony na mocy decyzji Rady Ministrów;

b) ogólny fundusz rezerwowy i specjalne rezerwy, które Państwowy Bank Rolny obowiązany będzie tworzyć na mocy Statutu;

c) wkłady na rachunki lokacyjne i bieżące;

d) inne fundusze, które Państwowy Bank Rolny może przyjmować lub użytkować w związku z wykonaniem swych zadań.

Art. 6.

Rada Ministrów może w drodze rozporządzeń powierzać Państwowemu Bankowi Rolnemu prowadzenie likwidacji państwowych, bądź przez Państwo gwarantowanych instytucji osadniczych i finansowych, które w poszczególnych dzielnicach Rzeczypospolitej Polskiej udzielały kredytu na cele agrarne.

Nie przesądza to jednak przeznaczenia majątku, uzyskanego z likwidacji tych instytucji.

Art. 7.

Państwowy Bank Rolny udziela pożyczek długoterminowych amortyzacyjnych w papierach wartościowych, wypuszczanych przez Bank, jak również w gotówce.

Art. 8.

Państwowy Bank Rolny ma prawo wypuszczać listy zastawne do wysokości dwudziestopięciokrotnej sumy swego kapitału zakładowego łącznie z ogólnym funduszem rezerwowym.

Listy zastawne mogą opiewać na złote, złote w złocie oraz na waluty obce.

Suma listów zastawnych, znajdujących się w obiegu, nie może przekraczać ogólnej sumy wydanych, a nieumorzonych pożyczek hipotecznie zabezpieczonych.

Ustanowione dla pożyczek długoterminowych, udzielanych w listach zastawnych, zabezpieczenia hipoteczne, hipoteki i prawa zastawu stanowią zabezpieczenie wyłącznie dla wypuszczonych listów zastawnych. Jeżeli postanowienie powyższe nie zostało wyrażone w treści odnośnych wpisów hipotecznych, to przy tych wpisach Państwowy Bank Rolny ma prawo bez składania szczególnych oświadczeń domagać się wniesienia do ksiąg hipotecznych odpowiednich ostrzeżeń (adnotacji). Brak ostrzeżenia hipotecznego (adnotacji) nie zmienia wężła zabezpieczenia dla listów zastawnych.

Art. 9.

Państwowy Bank Rolny ma prawo wypuszczać obligacje meljoracyjne i inwestycyjne, w granicach udzielonych przez Skarb Państwa dla obligacji tych gwarancyj, do wysokości trzykrotnej sumy kapitału zakładowego Banku łącznie z ogólnym funduszem rezerwowym.

Obligacje mogą opiewać na złote, złote w złocie oraz na waluty obce. Suma obligacji, znajdujących się w obiegu, nie może przekraczać sumy na ich podkład wydanych, a niespłaconych pożyczek.

Szczegółowe przepisy o emisji obligacji i o warunkach pożyczek na ich podkład udzielanych określi Statut Banku.

Art. 10.

Wysokość długoterminowej pożyczki amortyzacyjnej nie może przekraczać $\frac{2}{3}$ sumy szacunkowej posiadłości ziemskiej, na której została zabezpieczona udzielona pożyczka.

Szacunek dokonywać się będzie na podstawie przepisów wydanych przez Ministra Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Rolnictwa na wniosek Rady Nadzorczej Banku.

Przy udzielaniu pożyczek na meljoracje, mające na celu poprawę fizykalnych własności gleby, jak: drenowanie, osuszanie rowami, nawadnianie oraz inne meljoracje rolne, szacunek gruntów może obejmować przybytek wartości, spowodowany zamierzanymi nakładami meljoracyjnymi.

Wysokość pożyczek, udzielanych na meljoracje, nie może przekraczać rzeczywistych kosztów robót meljoracyjnych, jak również winna się mieścić wraz z poprzednim obciążeniem w granicach $\frac{3}{4}$ szacunku, obliczonego z uwzględnieniem przybytku wartości.

Nadto przewidywane wskutek meljoracji zwiększenie przeciętnego dochodu z danej posiadłości nie powinno być niższe od rat należnych od pożyczki przyznanej na meljoracje.

Minister Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa ustali rodzaj meljoracji, na których przeprowadzenie mogą być udzielane pożyczki na zasadach powyżej w ustępach trzecim, czwartym i piątym przewidzianych, jak również warunki, dotyczące sposobu wydawania i bezpieczeństwa pożyczek, tudzież nadzoru nad wykonaniem robót meljoracyjnych.

Art. 11.

Na obszarze mocy obowiązującej kodeksu cywilnego z r. 1896 pożyczki, udzielane przez Państwowy Bank Rolny w listach zastawnych, zabezpieczone będą hipoteką zwyczajną w rozumieniu § 1113 tego kodeksu. Dotyczyć to będzie również wydawanych w obligacjach pożyczek, hipotecznie zabezpieczonych.

Przynależnościami pożyczki, udzielonej przez Państwowy Bank Rolny w listach zastawnych lub obligacjach, są oprócz procentów bieżących i zaległych, procentów zwłoki oraz kosztów sądowych, także Statutem ustanowione koszty administracyjne Banku. Przynależnościom tym służy równe z kapitałem pierwszeństwo, o ile te procenty, koszty i dodatki administracyjne nie zalegają za czas dłuższy niż 3 lata wstecz od dnia przymusowej licytacji.

Pożyczki wydawane w listach zastawnych mają być zabezpieczone hipotecznie w zasadzie na pierwszym miejscu, powinny jednak bezwzględnie mieścić się, łącznie z ewentualnym poprzedzającym je obciążeniem w granicach $\frac{2}{3}$ szacunku.

Art. 12.

Państwowemu Bankowi Rolnemu służy prawo przedterminowej spłaty wszelkich wierzytelności

i ciężarów (służebności, rent w naturze i gotówce i innych ciężarów, z wyjątkiem służebności, podlegających zniesieniu na mocy rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 roku, Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 74 i 75), które obciążają nieruchomość lub jej część, ulegającą parcelacji, podpadającej pod przepis art. 57 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej, tak w tych przypadkach, w których Państwowy Bank Rolny sam, jako właściciel, bądź komisowo daną nieruchomość parceluje, jak również w tych przypadkach, kiedy parcelację przeprowadzaną przez właściciela lub na jego zlecenie przez instytucję do parcelacji upoważnioną, popiera przez udzielanie pożyczek długoterminowych amortyzacyjnych na ułatwienie parcelacji lub spłatę ceny kupna.

O ile osoby, których prawa są hipotecznie zabezpieczone, nie wyrażają zgody na przedterminową spłatę, lub też wartość uprawnień, nieujawniona w hipotecie, nie zostaje zgodnie oceniona, wówczas przedterminowa spłata wierzytelności i ciężarów nastąpi w tych granicach i tym trybem, jaki ustanawia rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1927 roku o uregulowaniu ciężarów i wierzytelności, ciążących na przymusowo wykupionych nieruchomościach ziemskich (Dz. U. R. P. z r. 1928 Nr. 3, poz. 22). O przejęciu służebności według art. 2 tego rozporządzenia orzekać będzie w trybie cz. 2 tego artykułu właściwy miejscowo okręgowy urząd ziemski.

Właściwy według art. 6 tego rozporządzenia sąd ustali na wniosek Państwowego Banku Rolnego wartość ciężarów i wierzytelności spornych oraz sposób ich spłaty, nie żądając uprzedniego złożenia potrzebnej na zaspokojenie tych ciężarów i wierzytelności sumy. Złożenie przez Państwowy Bank Rolny ustalonej orzeczeniem sądu sumy do depozytu sądu uzasadnia żądanie wykreślenia z hipoteki wszelkich nieprzejętych ciężarów i wierzytelności.

Doręczenie wierzycielom hipotecznym i uprawnionym z ciężarów hipotecznie zabezpieczonych wezwań do przyjęcia przedterminowych spłat Państwowy Bank Rolny uskuteczniać będzie za pośrednictwem właściwych okręgowych urzędów ziemskich.

Art. 13.

Bank przyjmować będzie wkładki oszczędnościowe i lokaty. Książeczki wkładowe Banku i dowody lokaty mają wszelkie prawa papierów posiadających bezpieczeństwo publiczne i mogą być użyte dla lokaty kapitałów osób, pozostających pod opieką lub kuratelą, kapitałów fundacyjnych, kościelnych i korporacyjnych, jako też wszelkiego rodzaju kaucyj i wadłów licytacyjnych.

Art. 14.

Państwowy Bank Rolny ma prawo nabywania i zamiany nieruchomości na cele prowadzenia parcelacji i osadnictwa oraz na pomieszczenia własne i personelu Banku, jako też celem uchronienia się przed stratami z powodu udzielonego kredytu.

Zasady, na jakich Bank nabywa nieruchomości na cele prowadzenia parcelacji i osadnictwa, ustala Minister Reform Rolnych w drodze rozporządzeń.

Art. 15.

Władzami Banku są: Prezes Banku, Rada Nadzorcza i Dyrekcja; organem pomocniczym władz nadzorczych Banku jest Komisja Rewizyjna.

Bezpośrednią przełożoną władzą Banku jest Minister Reform Rolnych, który czynności nadzorcze wykonywa przez podwładne mu organy.

Prawo kontroli finansowej służy również Ministrowi Skarbu.

Art. 16.

Prezesa Banku mianuje na przeciąg lat pięciu Prezydent Rzeczypospolitej na podstawie uchwały Rady Ministrów, powziętej na wniosek Ministra Skarbu i Ministra Reform Rolnych.

W skład Rady Nadzorczej wchodzi:

a) Prezes Banku, jako Prezes Rady Nadzorczej,
b) dziewięciu członków, powołanych na trzy lata przez Ministra Skarbu, w tej liczbie trzech w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych i trzech w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa. Obowiązki wiceprezesa Rady Nadzorczej pełni jeden z członków tej Rady, wyznaczony przez Ministra Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrami: Skarbu i Rolnictwa.

Wiceprezes przewodniczy Radzie Nadzorczej w nieobecności Prezesa Banku, zastępuje Prezesa w jego nieobecności, oraz pełni inne obowiązki, przekazane mu przez Prezesa Banku.

W razie niepowołania wiceprezesa lub w razie jego nieobecności, zastępuje go powołany przez Prezesa członek Rady Nadzorczej.

Minister Skarbu powołuje w sposób wskazany w p. b trzech zastępców członków Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza może poszczególne sprawy poruczać do opracowania i uchwalania komitetom specjalnym, złożonym z członków Rady.

Art. 17.

Prezes Banku nie może być równocześnie posłem lub senatorem, ani sprawować żadnego płatnego państwowego lub komunalnego urzędu, ani zajmować płatnego stanowiska prywatnego, ani należeć do organów kierowniczych lub nadzorczych jakiegokolwiek przedsiębiorstwa. Ograniczenie to nie dotyczy brania udziału w Radzie Banku Polskiego i Banku Gospodarstwa Krajowego oraz z ramienia Banku w radach i komisjach rewizyjnych tych przedsiębiorstw, w których udział Banku uznany zostanie za potrzebny.

Członkowie Rady Nadzorczej nie mogą być równocześnie ani posłami ani senatorami.

Prezesem Banku ani członkiem Rady Nadzorczej nie może być osoba, do której majątku wdrożono postępowanie upadłościowe lub ugodowe, albo osoba pozbawiona zdolności do działań prawnych lub pełni praw obywatelskich.

Art. 18.

Prezes Banku może być odwołany przez Prezydenta Rzeczypospolitej na podstawie uchwały Rady Ministrów, powziętej na wniosek Ministrów Skarbu i Reform Rolnych.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą być odwołani przez władzę, która ich powołuje.

Art. 19.

Komisja Rewizyjna Banku składa się z pięciu członków, których na dwa lata powołuje Minister Skarbu, w tej liczbie jednego w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych i jednego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa.

Przy Oddziałach Banku mogą być, celem oceny weksli podawanych do dyskonta, utworzone Komitety Dyskontowe. Członków tych Komitetów mianuje Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrami Reform Rolnych i Rolnictwa.

Art. 20.

Dyrekcję Państwowego Banku Rolnego stanowią powołani przez Ministra Reform Rolnych Naczelny Dyrektor i dyrektorowie. Naczelny Dyrektor powołany będzie w porozumieniu z Ministrem Skarbu, a jeden z dyrektorów w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa.

Art. 21.

Na pokrycie wydatków, związanych z administracją funduszków, powierzonych Państwowemu Bankowi Rolnemu, Bank pobiera na swoje dobro od dłużników tych funduszków dodatek administracyjny w wysokości, jaką określać będzie Rada Nadzorcza Banku na wniosek Dyrekcji.

Art. 22.

Księgi Banku i odpisy z nich wystawione przez Dyrekcję Banku i zaopatrzone w pieczęć Banku, oraz wszelkie oświadczenia na piśmie, zawierające zobowiązania lub zwolnienie od zobowiązań lub zrzeczenie się praw, w ten sam sposób przez Bank wystawione, mają moc prawną dokumentów publicznych; wystawione zaś w ten sam sposób wyciągi z ksiąg handlowych Banku, wraz z odpisem zobowiązania oryginalnego, poświadczonego przez Dyrekcję Banku, mają moc wykonalnego tytułu egzekucyjnego i hipotecznego.

Zwolnienia od zobowiązań lub zrzeczenia się praw o wartości, przewyższającej sumę 10.000 złotych muszą być zeznane notarialnie.

Art. 23.

Państwowy Bank Rolny ma prawo przyjęte pod zastaw pożyczek terminowych papiery wartościowe, złoto, srebro i kosztowności oraz towary realizować dla zaspokojenia swych wierzytelności, pod zastaw tych rzeczy udzielonych, bądź na giełdzie pieniężnej lub towarowej, o ile są przedmiotem transakcyj giełdowych, bądź w drodze przeprowadzonej we własnym zarządzie publicznej licytacji. Zastawione w Banku rzeczy nie podlegają zajęciu egzekucyjnemu (aresztowi, sekwestrowi) i nie mogą być wciągnięte do masy upadłościowej ich właścicieli dla zaspokojenia wierzytelności, zarówno prywatnych jak Skarbu Państwa, dopóki wierzytelność Banku, pod ich zastaw udzielona, nie zostanie spłacona.

Art. 24.

Państwowy Bank Rolny wolny jest od wszelkich podatków bezpośrednich.

Art. 25.

Egzekucje należności Państwowego Banku Rolnego, zarówno z tytułu własnych wierzytelności, jak i z tytułu kredytu z funduszków, powierzonych do likwidacji lub administracji, udzielonego przez Bank lub przed objęciem przez Bank likwidacji lub administracji, odbywają się trybem przewidzianym dla ściągania należności i opłat skarbowych.

Art. 26.

Stosunek służbowy Dyrekcji i pracowników Państwowego Banku Rolnego ustali rozporządzenie Rady Ministrów, z uwzględnieniem zasady, że pracownicy stali Państwowego Banku Rolnego winni mieć zapewnioną emeryturę przy stworzeniu kasy emerytalnej, o ile możliwości wspólnej z innymi przedsiębiorstwami państwowymi.

Art. 27.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą dekret Naczelnika Państwa z dnia 5 lutego 1919 r. w przedmiocie Statutu Polskiego Państwowego Banku Rolnego (Dz. P. P. P. z 1919 r. Nr. 12, poz. 134).

Art. 28.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Ministrem Skarbu.